

דוא מסט מיט מיר צו מיינער מיטטער הערין קאם-
פון, אונד איהר זאגען, דאס וויר אינס פערזאנהט
האבען אונד אינס פאן נון אכטען וואללען. קא-
רימישער זינג נון מיט מיר צו מיינער מיטטער-
אין קאסטע זיא אים פערבונג צו בייטען גע-
דיגע פרויא. זאמטע ער, דענן אין געשטעהע עס איין,
אין בון דער אונגערעכטע, דא און איהרען מאריטן
הוהר טען פערמיטען פערזאנלעכע האבע מיך צו
שלאנגען, ער האט רעכט, וויר עס מיר דער
הער פראפעססאר זאגען זאמטע. - זיינע שלענע
האבען מיך נישטגעזעהען, דענן דער מאריטן האט
ווירקליך רעכט, אבער אויך איינע פליסע פליסט האט
ער, אונד מיט דיעזער פליסט ווירד ער דען יודען
פערמיטען, וועגן דער וועד רעכט האבען ווירד.
- אין דיעזע אונגעבליקע זאמע יוקא, אינדעס
ער זיינע זעצעלונג פארמיטעטעט, בון אויך מיט לייב
אונד דיעזע יודענ פריינד געווארדען,
אונד דיעזע מינע יודענפריינדשאפט זינג זעטעט
בייא מיר אין פלייס אינדעס בלוט איבער.
ווא איבער און אויך פאן דא אב און דא שילע
זינג, אכטעראל ווא אויך בשרעבע צו ערוורקען,
דאס מינע שולקאמטראדען מיט איהרען יודישען
מיטשלען אנשטענדונג אינגעגען. אינגאל אלס אין
אין קעטע שיקעט עס שטודירעט, געשא-
עס אלס דא שילוענד צו נישטען איינער צו
ערוויכטענדען שלביבליאטעהק איינען אינטעהאלט
פערזאנשאפטלעך זאלטע, דא מיטוורקען איינעס
נומען ווענדעט וואר הוער אונגעגענדעך נאכה-
ווענדיג, אין זאלבער וואר אבער אונד דען
קריסטליכען שטודענטען נישט צו פירדען, אויך ער-
זוכטע דאהער איינען יודישען זינגען מאן, נאמעס
פלייס נאלליא, דער אין איינע זינגעטען זענעט
אונד צעלדען אין געבליקע יונגער מאן וואר,
ער מאנע בייא אינזעטעס אינטעהאלטע איינע
זענענע פארטרונגען. נאלליא זאמטע נאסירלעך
זיינע מיטוורקען צו. איינע מאנע פאן דעם קא-
צעטעט בערייטעט זיך אינדעס אין אייפיהר
גענען דען יודישען קונסטליכע אבער פאן אבער
וויר ליעטען אינס נישט איינשטערן. דער זאל
פיללטע זיך מיט פובליקום, דא אינגאלטע לע-
פערטע דען געבליקע פיר דא שילביבליאטעהק.
מיין יודישער זעננער פראטע מיטוונ פאר דאס
פובליקום. אבער קוים דאס ער אפגעאנגען, דא
דא פארשאל און צוהארערוימע איינע דארהענדע,
שטימעט ווא דא איינע אכטענטרייבערס; הוער
נישט עס קיינע פערדעדייטע צו פערקויפען! וואס
זוכט דענן דער וועד דא אבער דיעזער איינע אונד
איינע אפיוועילע ווארדע דורך דאס פובלי-
קום זעלבסט אינס נוא מיט זאלבער ראטהייט אינס
דעם צושייערוימע געשלייערעט. דאס דיעזער זיך אין

זיינער אריע נאר נישט צו אינטערברעכען ברויכעט.
אונד אלס דא לעצטען טאגע פערקלונגען ווארען,
דא ערהאב זיך אים פובליקום אין שטורם פאן
פאלענע. אונד ערלויבענע, דער נאר קוין גענע-
טען וואללטע. דיעס געשאה אים יאהרע 1842, אלא
פאר 48 יאהרען, אין דער שאדט קעטשקעמעט.
וועלכע גראסע פארמיטעטעט האט דא וועלט
זייטהער געטאמט!
* (אין איינס פער עס סאנטער
רעכטעס פאלל) בעשעפטיגט אים איינע-
פליקע דא אבערסטע אינטשאנן דער יוסיטי-
פאלענע. דער געהאבעשטאט איז פאלגענדער:
דער געוועזענע פאנדור אנשאן גאאל אים
סאטשא, 56 יאהרע אלט, פאטער פאן זעכס קינד-
דערן, קאם אין דער אנטשאנסטודע דעס 17. מאי
פארטיגען יאהרעס אין פארטא (אדענבורגע קאמי-
טאט) און בעפאר ער אין דען ארט אנקאם, שאט
ער אויך דעס וועגע נאך איינע האזען, אונד
זעצטע דאן זיינע וועג פארט. אלס דערזעלבע
אין דא שיעקע אינטראם ווא דיעזעלבע נאך
לעזר אונד דא פנסטער מיט הונקלען פארדינגען
פערצאגען. ער לענטע זיין געוועה דעס אין גלויבן
דער, דאס דאזעלבע אינגעלדען ווא, אויך איינע
מיט, אנטשאט עס אין איינע קעקע צו שטעללען,
אין דיעזעס איינגעבליקע פללעס אין שיש אונד
אינטעסטעלכאר דארויף ווירד דער שייא איינעס
שטערבענדען פערנעהמבאר, אין אטאליענישער
איימער אבייטער ווא פאן דער קינעל מאדעלך
געטראפען אונד הייכע דאוועלסט נאך וועיגען
מיטטען זיין לעבען אים. נאלליא ווארדע הועפאן
פאם אדענבורגע געריכטשאפט וועיגען זיינער
אונפארזוכטעק צו דער געריכטען שטאטעס פאן
צערן גלויבן פערפארטיילען, זיינען אבער דער
שטאטאטאנאליט אפגעלייטעט אינדעס איינע ערהא-
נגע דער געריכטשאפט פערלאנגט. אין דער
שלוספאנאלונג דאס זיך דא אנטליכע מאטעל
דאס פערמיטטעלליכע אויסהיל אויף אונד פער-
אויטהילטע נאלליא צו דרויסאנטליכער געפענע
נישטשאפט, וויל דער אנגעקלאגטע אין איינע
זיינער פערלאנגט ווא אונד זעטעט אים אפענט-
ליכען דיענסטע שטעהט אונד ער דא דא דא דא
האנדאבע דער וואפעט אס בעסטען פערשטערקען
מיסטע, ער העפטע דא, בעפאר ער דא וואפעט
אויף דען מיט געליכע אפגעטרויאן אבייטעניגען
זאללען, אב זעלבע געלדען דעם אדער נישט,
וועסאאל דעס אנטראנע דער שטאטאטאנאליט
שאפט, בלאס אין געלדערשאפט צו ערהאנען,
קיינע פאלגע גענעכען ווירדען קאן, געטען דיעזעס
אויטהיל אפגעלייטעט זיין וויעדער דער שטאטאט-
אנאליט. צו נישטען דער אנגעקלאגטען אין דען

אבערעטן געריכטשאפט, מאן איז אויף דאס ענד-
נישט. אויסהיל צעמליך געשאפט.
* (אין אויס געווי עזענער א-
מיסטע עטישער געריכטשאפט פאן אונד ווא
שפאטישע האפערדיגע פאטער פאן אונד ווא
מאן אויס מאדירע שייכט, אין איינער פערזענט,
וועלכע אויסשליעסליך פאן דאמען דער האדען מאד-
דער ארטאקראציע בעזוכט ווא, העפטען גע-
גען דא ווען זאלענעקאנען, ערוועלכע האט עס נא-
מעמליך געטארעט, דאס דא דא האדען הער-
שאפטען בייא איינעס ווען (בייא ביינע, דעס פער-
טערער דעס הייזעס ראטהיילע, אין דער שפאטי-
שען הייזשטאדט) געטאנען האבען. דיעזע פערזענט
עררענטע בייא האפע גראסע אויפגעווען, זא דאס
דאס מיניסטעריאט זיך געצויאונגען זא צו פער-
אנלאסען, דאס פאטער מאן נאך אס זעלבנען מאנע
מאדירע פערלאנגט, יא, דא צייטען האבען זיך
זעלבסט אין שפאטישע געאדערט.
* (אין יודישער קירכע געפערעס-
בייטע ער) הערד סאלאמאן מיינע פאן טעשענער,
דער פאר איינען איהרען זיינער האדען פער-
זעכטע וועגען אים דאס אפגעטליכע געמיני-
וואל פאם קאני אין דען אינגאלישען אדעלס-
שאטע ערהאבען ווארדע, אונד דיעזער מאנע
אינטעטימי צום ערהענע פערסענלעך דעס קרענ-
פעיגעלע אין קראשיא ערהאנען ווארדען.
אלס דער רעפארמישע קוראטאר דעס סאטמאר-
הער קאמיטאטעס, וועגענעשאן אויספארשיש אין
דער קרענע פערזאמלונג דען אנטראנע שטעללעט,
הערד פאן טעשענער צום ערדענע פערסענלעך צו
וועהלען פאן דאס נאנע פערזאמלונג אין בע-
נישטעטעס, עליען אים וויר אינטערוויטעס
ראטיווערען פאם הערען איינזען דען, זיינען
קעזען גלויבענשאפטען, דער זיך דא אכטונג
זיינער מיטברודער אין דא האפעס מאכט ערוועק
האט, אונד וואללען הוער נישט נאך ערוואהנען דאס
עס צום גראסען טוילע דאס פערדיינעט דעם
הערד פאן טעשענער אונד דא דער אונד טע-
טישעס אים סאטמארער קאמיטאטע אס אלע-
וועגעטען פוהלכאר אים.

לאנדע איז אס פאסט סוידענד
איהרע עלטער אלס דא איינע זיינע
ווען אונד אין דיעזעס לאנדע בעניטעט אונד איכטען מע-
פונען איינפלוס אויף דא אנגעלעגענהייטען דעסשטאטעס.
שאן דאמאל, אלס האדען נאך אין דען וויסטען איינעס
אויף ווירלען, קאסטען אן דען כונגען אויף רייכערהאנד-
וועק אכטען, אונד אלס דא אונדאן דיעזע פערזעלדע
ערקענטען, דא ווארען עס יודישע העלדען אונד הערפיה-
רע, דא אין אויזען רייזען קעמפטען אונד בלושעטען אונד
דער זאכע דער אונדארען טעכטיגען פארשוס לייסטען. -
איינע האבען אפערטען שפעטיג אויזען אלטע ערליכען
אונד נאמען דאס קריסטענטהום אן דא קאננען עס לייכט
שוין, ווארען ווא דאך פירדע נאמען אונגעטער, דא ווען
האטען קיינע ערליכען צו פערנעקען, ווא ווארען אונד
בליבען אכטענער דעס איינע איינע איינע איינע
נאכטעס. דאפיר ווארדען דע פאן איינען אונד אויזער
רעכטע אונד נישטע ריכטיג, ווארדען צו אפטרעלערדיקען
פארטאס געטאכט, ווא, דא דיעזעס לאנד שטענדיגען
געטראפנען, דיעזען בלאס לייכטיגעט מיט דעם איינער
האדען דען בארען פאנאנעס געטרענקט, אים דעם דא
זאמט דער אונדארען פייזייט מאכטע הערפארטענשאפטען
אויז אבער נור פיר איהר. ווער אל-
זא ווארדען בערויבט, וויר אדער
איהר וויר איהר אונד אונד וויר וויר
איינע עטישע דיינגען שולדיגע דאך
נישט רעכטען וואללען וויר הוער מיט אויף, וויר וואללען
אויך נור קונד שוין, אונד וויר דאס רעכט האבען, אונדארען
צו זיין וויר איהר, דאס וויר דאס רעכט האבען דיעזען

באריען פאטעלאנד צו געגען אונד אין צו לעבען, וויר
איהר, דען אין אויס ווען דא נעכטיגע אונזערע העלדע-
האפטען פאטער, דא און און און און און און און
פאללען וויר.
אויך וואללען וויר נור נאך דען נישטען ראטע ערשטי-
לען, אכטיגט! לעגעטע ענטפערדיקן! פערשווערעט נישט!
אונד איהר ווענדעט נישט דארויף אונגעווען זיך דען
קעגלהאפטען אנטשענטישעס! אפגעטרויאן אבייטעניגען
פערזאמלען דער ווען שטאטען צו פוססען, אונד נון קערדען וויר
צו געשיכטע צוויק.
אלס דער לעצטע פערדען דער ווען איהרע אונד-
הענדיגען ווענדע צו געווענען געשייטערט וואר, אלס
בארקאבא נאך פערטערינגע הערפארטיגע קאמפעטע אלס
181 ביז 183) אין געליכעס זאן ווען אונדער דער טא-
פערקייט געאיכט האבען מיט דעם שווערען אין דער האנד
געשאללען וואר, אלס אויך כהור, דיעזעס לעצטעס פאלל-
וועק דער ווען פאן דען ערשטען פעהלדערען, ווילאס
טעווערען וואר, אונד אונד פאטע איינע האלבע טויל-
ליאן העלדענשאפטער שטייטער אין דעם לעצטען קאסע-
פע פיר דא יודישע פייזייטעס ענדעלעטעט, דא היילעט עס
דער ראטישע קאזעט האר אין פיר געשענדליך דא
ווען אין נאכטען מאכטען אין דער נעטע פאן סאלאטעס
נא ווארען ווא זיך מיט אללער מאכט איהרע זעלבע צוויק-
ווענדען, גענען איינזענע צו בלאטטען, דא ער פאן דעם
נידעריגעשלאנגענען פאלקט פארטעקעס עס בון צו ערדע
געמינט וואר, איינע נייטן אויסשאנד בערייטעטע קאזעט
האדיראן האפטען אין דעם באר-קאבאשישען אויסשאנדע

דען מיט אונד דען העלדענישע דער ווען אכטען אונד
פרישען געליכעס. אין דען ערסטען צווייא האדען קעמפטען
געליכע דא ווען מיט נישטעס ליכער גענען דא איינשטען
לעניאנען אונד עראבערען אויף איינעמליך ראטישען
געטעט 50 נאכטע שפאטע אונד טערדערע הינעטיש
פאלעקען אונד דאסער, דא זעלבסט שפערטע פאן דען
וועניגען יודישען שאקען. האדיראן מיסטע זיינע לעניא-
גען אים געבראנען (דייטשלאנד) נאלליען (פראנקרייך)
אונד אליזען (דאלמאציען) איינעוועק אונד ווא גענען
דא אויסשטענדישען וואסן שיקקען, דא ווא נאך צווייא
הענדיגען היינען אויך גענערישטענדישען. (בייא דיעזער
געלענעהייט ווארדע רביי קיבא אונד גענאסטען, וויל
זא זיך בארקאבא בערייטעטע אונגעשלאפען, איינעס
מאדערישלאפען טאקעס געטארעטעט, דא גענערישטען
ווען ווארדען אלא הארטע פאטעליאנען ענטישעס
אונד אין דען פערשיידענען פראווינצען דעם ראטישען
קאזעטשעס פערזעלעט בייא דיעזער גע-
לענעהייט ווארדען אייבערן אייבער הוי-
לענעטע ווענדע יודען נאך געאנא-
נע, דעם היינעטען איינזען אונד גע-
בראכט, דאס עבענפאללס איינע
ראטישע פראווינצן וואר, זא קאס עס
איינעוועק, דאס דא ווען אין דער נאנען זעלבע ער-
שטייט ווארדען, אונד זא קאס עס איינעוועקע דאס ווען
פאסט אפגעהויעט יארען פאר דעם איינזענען דער מאדרא-
דען אין דאס היינעטע אונדארען קאסטען.
(פארשטענען פאללען)

דעם קאניג, אים צווייטן גאלא וואגען דער קראָני-
פּרינץ מיט דער קאניגין, דאן פּאָלנען דיא אכרי-
נען וואגען דערע נעוואנדער, מיניסטער און
שטאַטס־מיינער. דער צוג בעוועגט זיך
דורך דיא פּעלען רייכענדיקען טרוואמפּלאַנען.
דאס פּאָלק עמפּפּיני דיא האָדען נעסטע מיט מיט-
פּאַטרישען צווישען אללעס, זעלבסט דיא צייט
נען ערשינען אים פּעסנעוואַנדע, צו לרען דיע-
זעם טאַנקס אונד דאס אמסטבלאטע וואר אַנאַר-
מיט דער סערישען נאַציאָנאַלאַריבע, ראָמאַ-
בלאַזווים אומראַחטע, דיא אילאסטרירטען צייטונג
נען באַכטען דיא פּאַרטיאַט דעם קראָניפּרעזי-
פּאַיאַרע, אַבעראַל הערשט פּריווע שטיממענ-
זעמטליכע טרוופּען ווארען אין שמוקער אד-
ווספּונג אַיסנערקומט, דער קאניג ציכנעט פּיע-
לע עסטרייכישען בעאמטע מיט אַרדען אויס.
נאָך דער פּאַרשיעלונג דעם האַפּטעוואַנאַלעס
נאַכען זיך דיא האָדען הערשאַפּטען אין דאס נייע
שלאַם, וואָ וועדער פּערהערע ענפּשאַצאָנען
אירע אַייפּואַטינג באַכטען, דער ענטוואַרטיקייט
מיט דעם אַר רעיונע פּעשענענען און ניכט
קענעוואַללענען שטרימשיען צווישען, דיא האָדען
נעסטע בעריכטע, שפּריכט דויטליך פּיר דיא
סימאטריען דער בעפּאַלענען סעריכענס, פּיר
אַסטרייכישע אונגאַרן, אין הענליכעם צווישעל
האַט בעלגיאַר נאָך נייע עווערען, דער רעיונע
נאַכען וואַנעוואַללע פּעסנאַהאַל מיט ווענען
בעצייכענען דעקאַראַצאָנען, דיא טווענדע
פּאַן קערענען, זעלבסט אבענדס אין דען פּראַכטי-
פּאַללען ווענעוואַנען לעסטען שטימען
מאַכטען אינען מעכטיגען אינדרוק אויף דיא אַנ-
ווענענען נעסטע, אים אכט אודר וואר נאַכ-
אַרטיגער פּאַקעצונג, אונד אללע נאַכטען אירען
טאַנעסהלל פּרעייטעט, ביא דעם נאַכאַרטיגען
אַבענדמאַהלע טאַסטירטע קאניג מילאַן מיט ווייט
פּערינעמבאַרער שטימע אונד לעבאַפּטער בע-
טאַנגע אויף דאס אַוּהלע ווער לעבען נאַכען
אונד זאַמטע אונטער אַוּהלע: סעריכע האַבט
גרונד זיך אַבער אין זאַלכעם עראַינגען, מעהר
אַלס אינענער זעלבסט לאַנד צו פּריווען דען דער
דער נאַכאַרטיגע אַבגע דאס סערישע
פּאַלק פּאַנאַהע ווענע עכטענען צו פּעראַטיק
אַנדעס דיא פּאַלקער דעוועלען פּעראַיינט מיט
סערבען נענען דיא מרקענמאַכט מיט ערפּאַלנ
נעקעמפּפּען, קראָניפּרינץ וואַדלעך ערוועדערטע אן
אַיינעם לעבען געשפּאַרענען טאַסטע אויף אים
וואַהל דעם קאניגליכען פּאַיאַרע, דאס זיך מיט
נאַכער פּריווד צו דעם בעוועהרטען פּריוודע דער
עסטרייכישע אונגאַרישען טאַנאַריבע נעקאַממען.

ער דאַנקט פּיר דען פּריוודליכען הערצליכען עמפ-
פּאַנע, אַבער דען ער ווער מאַעסטע דעם קאַי-
ער אונד אַבער בעריכטען ווערדע, ער לעערט זיך
נאַם אויף דאס וואַהל דעם הערשערפּאַיאַרע
דעם סערישען לאַנדען.
* (י.ו.א.י.) פּוּל אַע מיט יו.
דענ פּריווד (י.ו.א.י.) נעוואַרדען ב.י.ק.
אַנטער דעווען מעטעל העלסט אינער רוהמעקאַנ-
טער ראַמאַנדיכטער מאַרין יאַקא אַם 27. דיע.
זעם, אין דער אַקאַדעמיע דער וויסענשאַפּטען
אַינע פּאַרלעוונג, אין וועלכער דען אין אינער אַיי-
סערט אַנציעהערדע וויעו ערעזעלמט, וואָ ער
דענן אינענליך צום ווענעפּריוודע נעוואַרדען אַיזט,
וואָ דיעס וועוועהלדיך ביא יעדעס קרוסטייל-
ליכעו קניגער צו נעשעלען פּעלעט, זאַנטע וויקאַ,
מאַכטען אויך אַיזט מיר דיא ענענטמאַנד אונד
דיא נאַכאַרוועיבער דורך אירער ערעזעלונגען
דאס דיא ווען פּיר אירער אַקטערן קרוסענבלוט
נעברווען, שאַן אין מינען קאַנענעוואַרען אינען
אַנט-פּעטיקע, אונד דיא ווענעפּריוודע און דער נעקע
אַינזעעטעס היועס דער יודישע שטעכער וואַהנטע,
וואַרדע מינע פּאַטאַווע דורך דען אַפּטערן אַנבליק
דער ערעזעלמטענען נענעו אונד הינגער נאַנין פּערי-
וואַרדע, אַיז וואַנטע מיר נייע פּאַן דער נעוואַל-
טווער דער דוסער פּענענער מיט דען לאַנגע בער-
טען, לאַקען אונד לאַנגען קאַפּטען, פּאַראַבער צו
נעקען, אַיזט דיא מאַנד מיטטע מיר אַיסטער אין דיא
שילע בעלישען, אין דער שילע לערטע מאַן מיר
וועדער, דאס דיא ווען דען היילאנד (נעויד) נע-
קרוינגע, וועסאַל אַיז אַיסטער פּראַנטע, וואַרם
מיר אַיז ווען דעם פּריאָ הערומענען לעסט, מיר
נאַכאַכע פּענענען בעשטאַנד דאָרער דאַן, אַיז
יעדען ווען, דער צופּעלליג פּאַר אַינזעעטעס היועס
פּאַראַבער ווען אַינזען הונד צו העטען אַיז-
יער הונד וואָר נעמליך אין אַיסטער בער-
ערונג נאַני מינער טווענען, אַלס אויך נאַכער
וואַרדע, ניג אַיז נאַך פּרעסבורג שטודירען ניג אַיז
דאָרט דויטש צו לערנען, דאָרט ערעזעלמט מאַן מיר,
דאס דער אַיז ענדע דער שטאַרט ווענענערע שילע-
כענען אין פּעפּלעכטענען זיא, ווייל דער וועלכער
פּאַן ווען בעוואַהנט אונד דאָרער דיא לאַנע-
שטאַטע אַלער ווענען נענען נאַט אונד מענשיען
אַיזט, אין רעיונע נלויבען ערשטאַרקט, קערהרט
אַיך נאַך מינער נעברוטשטאַרטע אַפּאַרן צוירק,
וואָ דאַמאַלס אין בעריהטעטען נימאַוואַיז אַיז,
וועלכעם אַבער פּאַן קניגען יודישען שטודיענען
בעכזעס וואַרדע, אַיז דעם ווען צו יענער צייט
אַלע ווענען ציר ערווינגען אַיינעם אַמטען פּערי-
שלאַסען וואַרען, אַינמאַל עראַינגעטע זיך דאָך
דאס וואַרדע, דאס זיך אין ווישער שטודיעט

אין מינע קלאסע אַינשטריבען לעיס, ער היעם
קאַריטער, אונד וואָר בערייט 40 יאַהרע אַלס
אַינד פּערהייראַטעט, און קאַן זיך דענקען, וואָ
שילע שאַפּף דאס אַינעם צום אַלען אונד צום
שפּאַטען נעכטען האַט, דאָך קאַריטער קערהר-
טע זיך נאַכט דאַרן, ער שטודירטע פּלייסי אונד
אַללעס ווערבוואַיז אַרצט ווערדען, אַינמאַל ער
אַינזעעטעס זיך, דאס אויך אונד קאַריטער שויער
אַינען וויסענשאַפּטליכע נענענשטאַנד נעשטרי-
כען האַבען, וואס ווייסט דען דאס עטוואס דיא
בייא אַיז ניר אין ווען, זאַנטע אַיז אַיז פּעמ-
מיט, אונד אַיז בייט אַיז אַיז קניג אַנמאַוואַי-
טעטע מיר קאַריטער, דאס וואָר פּיר מיר נאַמיר-
ליך אַינע שערקליכע בעלידונגען, דען אַיז וואָר
ליך קניג פּערהר, דא אַיך דאָך שאַן 14 יאַהרע אַלס
וואַר, אונד אַיך וואָר דאָך אַנמאַר אונד ער ניר
אין ווען, הימאַוואַנע ווירדע מאַן ביא זעלבער
נעלענענעוויס וועללירען, אַבער דאַמאַלס מאַכטע
מאַן קערנען פּראַצעס, אַיז אַבגע איהן נעמליך
דורך אַינע מיכטיגע העבע אויף דען רעיונען
בעווענען, דאס אַיז רעכט האַכע, אין רעיונען
אַינענבליקע טראַט אַבער דער פּראַצעסאַר אַיז,
עס וואָר אין שטענען אַיז נעקעכטער מאַן,
אונד אַיז וואַרדע פּיר נייע פּערינענען, אין דיא
שילע זיך צום אַבער אַיינזעשפּענדענען אַיז פּיר מיר
אַינע נאַכען שאַנען וואַר, אַלס אַיז נאַכעווע
קאַם, מיטטע אַיז אַללעס נענאַר מינער וועלענען
נעשענענען מיטטער ערעזעלען, אַינענבליקליך
נעשטע דיא אַיז, וועכטמיר דען היינטיגענענען
אויף, בעפּאַלל מינע מיטטער אַינד ביזנעס מיר פּאַן
אַיזס אין שרעבען, דאס דיא אַיז אים פּערינענען
נעכטען האַכע, דיא דיא זאַנטע קניגן ביסענען צום
עסען בעקאַממט, אַיז וואָר נאַני אַיזער מיר,
דיא אַיז עס קוים ערשטאַנגע קאַנגע, מיר פּאַר
אַינעם ווען אַיז ענענענענען צו מיסען, אַבער
מינע שטענער וואַר ביא אַיזער נעטע צינליך
אַיז זעהר שטרענגע, אונד דא האַלף ניכטס, אַיז
מיטטע נעוואַרדען, שווערען הערצענע ניג אַיז
אונד אַלס אַיז דאס טראַ אַפּענטע דא, ערבליקע
אַיז צו מינער אַיבערשאַנגע קאַריטער פּאַר מיר
שטענען, דעמייטירט אַרעסער דען פּאַן קאַפּען
אונד פּראַנטע מיר, אַם אויך אַיז נאַך גרללע -
אַיז קאַם צו דיר מאַרין אים זיך אים פּערינענען
צו ביטען, זאַנטע ער, אַלואַ ער, דער נעפּיר-
נעלע, קאַממט אים פּערינענען מיטטען דענענען
נען אַיזן נעשלאַנגען מיר שטאַטטען דיא טרע-
נער אַיז דען אַיינען, אַיז פּיעל אַיזס אים דען האַל-
אונד אַיז אַיז אַיז, זיך, זאַנטע אַיז, ניכט וואָר
ביטטעט מיר אים פּערינענען, ניכט וואַנענען
אַיז ביטטען זיך טווענדע מאל אים פּערינענען אונד

פּאָלליעטאָן.

דיא נעשיכטע דער יודען אין אונגאַרן.

דייט וואָנ וואָהנען יודען אין אונגאַרן?
באַרד ווערדען עס טווענדיאָרע, דאס דיא מאַריאַרען
אונטער אַפּוהרונג דעם אַווערשיקענען העלדען אונד
וויזען נענטענעכערס אַפּאַר רעיונעס לאַנד מיט דעם
שווערטע ערעכטישען, דאס אַיינע אונגאַרן, וואַר דאַמאַלס
פּאַן דען פּערישענעסען פּאַקעראַשענען בעוואַהנען, אין
פּערהערע טוועלע נעשילע אונד פּאַן אַהליכענען הער-
שען רעניערט, אים היינטיגען וועכענענען צו ב. וואַהנען
דאַווער ערעכטישע אונד סאַטשאַל, דאס רעניערדע
פּאַלק יעדאָך וואַר דאס וואַלאַכישע אונטער אַהרעם
פּריווען נאַר, אין אַיינע וויקלע וועכענענען וואַהנען
אויך דיא באַקאַממען דער טאַפּענען הונגען, וועלכע אים
פּריווען יאַהרהונדערט, אַמט אַיז יאַהרהונדערט פּאַר דעם
אַינזענען דער מאַריאַרען, דאס אַיינע אונגאַרן פּאַר דעם
טען אונד אונטער דער רעניערונג דעם קאַניגס אַסטילאַ,
דען מאַן דיא ניסעל אַטאַסעס נאַנטע, ציר וועלשענער
שאַפּט נעלאַנגען, דאס הונגען וואַרדען אונטער דער ער-
ניערונג דער אַהנע אַסטילאַ, דיא זיך ענטוויפּען
טוועלע פּערינענען, טוועלע אים דעם לאַנדע נעאַנע,
אונד ניר דען בערנען וועכענענענע, דאס אַמאַלס
דען נאַנטע דאַנען פּאַרלענען הונגען אונד אַמאַלס
אַלס דענען באַקאַממען, דיא אים מאַרשאַוואַהעלי אונד
אַמטענענע וואַהנענען סעקלער זיך צו זיך רוסען, אין

דער נענענע יענווייט דער טווייטע הערשטע דער מעכטיגע
וואַלאַן צווישען דער טווייטע אונד דעם מאַרשאַוואַלעס, אים
היינטיגען פּאַרלען קאַממט, און דעם פּאַלק דער נאַנען
צו היוען מיט דעם פּריווען מעכטיגסטע אן אַהרער
שפּיעטע דיא נאַנען וואַרען אין זיך ווענענען אַבער-
נאַנענער סלאווישער טאַטעס, דער זיך פּאַן דעם ברודער-
פּאַסאַן אין רוסלאַנד פּאַסענענענע אונד זיך אים היינטיגען
אונגאַרן אַינע הימאַטע ערעכטע האַסטע, דיא קאַמיטאַטע
רעיוויזעס דער טווייטע אונד רעיוויזעס דער דאַניאַ נעפּיר-
טען צו דעם סלאווישען קאַנענענען מעהרען, דאס
דאַמאַלס אין נאַר מעכטיגע שטאַט אַיז, אַלס דיא אַיז-
נאַן דאס לאַנד ערעכטענען, הערשטע דאָוועלכט דער
נעוואַלשען קאַניג סוואַטאַליק, דיא נענענע יענווייטע דער
דאַניאַ, פּריווע דען נאַנטע סאַנאַניען, מיט וועלכעם
נאַנטע מאַן דאס אַנזען לאַנד צו בעצייכענען סלאַטע
אַלס דיא אונגאַרן אַינע לאַנד קאַמען, וואַר יעדאָך רעיונע
לאַנדעסטריויל ניכט מעהר פּאַן דען סאַנאַניען זאַנענען פּאַן
יאַהרהונדערטע ברודער נאַך לאַנגענענען קניגען מיט דען
דאַנען, דורך אַהרע בעווענער פּאַן אַהרען וואַהנענען
וענע ווישער נאַך נאַרדען אַיבערענעלע וואַדען, עס
לעבען דא אַיזער דען נעאַנענען פּאַקעראַשענען בול-
נאַרען אונטער אַיינעם אַיינענען פּריווען, אַיז אַיזער אונד
באַנאַקען.
אַיז ניך, נעכטע וואַר אַווענען לעוען רעיונע
קניגע אַיבערעס נעכטען, וואַללען וויר דיא פּאַנען
אַיפּווערען, מיט וועלכען דיא נעשטער די קאַניגס
בענענען: האַבען אין רעיונע לאַנדע פּאַר אַרער ציר צייט

דער ערעכטיגע דורך דיא מאַריאַרען, יודען נעוואַהנט
אַדער ניכט? ווענען יא, וואָנ אונד פּאַן וואָ וואַ וויר דיא
היינטיגע אַיינעוואַנענען.
וואָ וויכטיג דיא בעאַנוואַרטינג רעיונע פּראַנען פּיר
דאס אונגאַרישע ווענענען אַיז, ביזווען וויר רעיונע קוים
העראַדעווענען, אַיז אַעס מיסען וויר עס אַנאַהרען, וואָ
אַעס שפּיען, אַיז אַעס בלוט אַיז נעכטע ווענע הער-
אונד נעוויסענשאַפּטע יודענשפּיענע אונד דען פּאַרוואַרף
מאַכען, אין לזם חלק ונחלה עמנו! אַיז האַכע קניגען
אַהרען, קיין רעכט אן רעיונע לאַנד! אַיז וויר אַיינע-
וואַרדעס פּרעמילונגען, וועלכע דיא אונגאַרן אַיז נאַנע
אויפּענענענע אונד נעוואַלשען האַבען, אַיז האַכע היער
קניגע פּרענענענע רופּעט אַלואַ אויך קניגע עקסעס
פּרענענענענען, וואס דער אונגאַר אַיז ווענע בלוטע ער-
וואַרדען, האַט מינען נאַכ-פּרענענענע רעיונע הערען, דיא
פּאַן דאָרף ניר כ.ס.ס.ע דעם יודען נעוואַרען, דער ווענען
בעיושן ניכט ערעכטעס, זאַנענען עקסעס האַט ניך דען
אַיז ערערען, דיא אַיז אַיז אַיז נאַכטען אַיז פּאַנען סלונ-
קע, מינען אַיזער באַשאַפּטענען פּאַרלען, אַיז אַיזער
אַבער ניכטס וואַללען, אַלס אויך פּיר דאס ערבע אַיינער
אַהנען, דאס אַיז אַיז וועלכען ווענע לאַנגען, אים
אַרעטענע, פּיעלע, אונד אַיז נעכטענען אַיינע שטענענע
ליכטענע פּרענענענע האַכע שטענענע אונד דאַניאַ זאַל
יעכטע דאס פּרענענע דער ווענע הערשאַפּטען דאס אַיז
אַיז ליכטער אַיז עווענען צו קאַנגען מיטע ניך אַיז ער-
אַהרעס דענען, דאס אַיזער אונגאַנען ערעכטען, אַיזער פּאַר-
ווענע נענענענע פּרענענענע אַיזער אַיזער אַיז דאס
נעשיכטע דער יודען אין דיא רעיונע